

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. liepos 25 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra – Policijos ir teismų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose – Europos arešto orderis – Pagrindų sprendimas 2002/584/TVR – 1 straipsnio 3 dalis – Perdavimo tarp valstybių narių tvarka – Vykdyimo sąlygos – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija – 47 straipsnis – Teisė, kad būtų išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas“

Byloje C-216/18 PPU

dėl *High Court* (Aukštasis teismas, Airija) 2018 m. kovo 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2018 m. kovo 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje dėl Europos arešto orderio, išduoto dėl

LM,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija)

kuri sudaro pirmininkas K. Lenaerts, pirmininko pavaduotojas A. Tizzano (pranešėjas), kolegijų pirmininkai R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, J. L. da Cruz Vilaça, J. Malenovský, E. Levits ir C.G. Fernlund, teisėjai A. Borg Barthet, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, S. Rodin, F. Biltgen, C. Lycourgos ir E. Regan,

generalinis advokatas E. Tanchev,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į 2018 m. kovo 23 d. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymą, kuri Teisingumo Teismas gavo 2018 m. kovo 27 d., nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą,

atsižvelgęs į 2018 m. balandžio 12 d. pirmosios kolegijos sprendimą patenkinti šį prašymą,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. birželio 1 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Minister for Justice and Equality*, atstovaujamo M. Browne, padedamos BL S. Ní Chúlacháin, SC R. Farrell ir BL K. Colmille,
- LM, atstovaujamo solisitoriaus C. Ó Maolchallann, BL M. Lynam, SC S. Guerin ir BL D. Stuart,

* Proceso kalba: anglų.

- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos M. A. Sampol Pucurull,
 - Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér,
 - Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman,
 - Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos Ł. Piebiak, B. Majczyna ir J. Sawicka,
 - Europos Komisijos, atstovaujamos J. Tomkin, H. Krämer, B. Martenczuk, R. Troosters ir K. Banks,
- susipažinęs su 2018 m. birželio 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – Pagrindų sprendimas 2002/584), 1 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas siekiant vykdyti Airijoje Lenkijos teismų dėl LM (toliau – suinteresuotasis asmuo) išduotus Europos arešto orderius.

Teisinis pagrindas

ES sutartis

- 3 ESS 7 straipsnyje nustatyta:

„1. Remdamasi pagrįstu vieno trečdaliao valstybių narių, Europos Parlamento arba Europos Komisijos pasiūlymu, Taryba, spręsdama keturių penktadalių savo narių balsų dauguma ir gavusi Europos Parlamento pritarimą, gali nutarti, jog iškilo aiškus pavojus, kad kuri nors valstybė narė gali šiurkščiai pažeisti 2 straipsnyje nurodytas vertybes. Prieš priimdama tokį nutarimą, Taryba išklauso tą valstybę narę ir, spręsdama ta pačia tvarka, gali teikti jai rekomendacijas.

Taryba reguliariai tikrina, ar toliau yra vadovaujama šiais motyvais, kuriais buvo grindžiamas toks nutarimas.

2. Europos Vadovų Taryba, remdamasi trečdaliao valstybių narių arba Europos Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento pritarimą, gali vieningai nuspręsti, kad kuri nors valstybė narė šiurkščiai ir nuolat pažeidžia 2 straipsnyje nurodytas vertybes; prieš tai Taryba paprašo atitinkamą valstybę narę pateikti savo pastabas.

3. Taryba, priėmusi sprendimą pagal šio straipsnio 2 dalį, kvalifikuota balsų dauguma gali nuspręsti sustabdyti atitinkamos valstybės narės tam tikras Sutartis taikant atsirandančias teises, įskaitant tos valstybės narės vyriausybės atstovo Taryboje balsavimo teises. Taip darydama Taryba atsižvelgia į tokio teisių sustabdymo galimus padarinius fizinių ir juridinių asmenų teisėms bei pareigoms.

Atitinkamos valstybės narės įsipareigojimai pagal Sutartis visais atvejais išlieka tai valstybei privalomi.

<...>“

Chartija

- 4 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) VI antraštinėje dalyje „Teisingumas“, be kita ko, yra 47 straipsnis „Teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą“, jame nustatyta:

„Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

Kiekvienas asmuo turi teisę, kad jo bylą per kiek įmanoma trumpesnę laiką viešai ir teisingai išnagrinėtų pagal įstatymą įsteigtas nepriklausomas ir nešališkas teismas. Kiekvienas asmuo turi turėti galimybę gauti teisinę pagalbą, būti ginamas ir atstovaujamas.

<...>“

- 5 Su Pagrindinių teisių chartija susijusiuose išaiškinimuose (OL C 303, 2007, p. 17) dėl Chartijos 47 straipsnio antros pastraipos nurodyta, kad ši nuostata atitinka 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalį.
- 6 Chartijos 48 straipsnyje „Nekaltumo prezumpcija ir teisė į gynybą“ nustatyta:

„1. Kiekvienas kaltinamas padaręs nusikaltimą asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą.

2. Kiekvienam, kuris kaltinamas padaręs nusikaltimą, užtikrinama teisė į gynybą.“

Pagrindų sprendimas 2002/584

- 7 Pagrindų sprendimo 2002/584 5–8, 10 ir 12 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(5) <...> pradėjus taikyti naują [naują supaprastintą] nuteistų ar įtariamų asmenų perdavimo sistemą vykdant baudžiamuosius nuosprendžius ar traukiant baudžiamojon atsakomybėn, galima panaikinti dabartinės ekstradicijos tvarkos sudėtingumą ir jai būdingas vilkinimo tendencijas. <...>

(6) Šiame pagrindų sprendime numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti abipusio pripažinimo principą, kurį Europos Vadovų Taryba pavadino teismo bendradarbiavimo „kertiniu akmeniu“.

(7) Kadangi valstybės narės, veikdamos vienašališkai, negali pakeisti daugiašalės ekstradicijos sistemos, kuri remiasi 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos, ir todėl dėl šios užduoties masto ir poveikio ją geriau galima įvykdyti Sąjungos lygiu, Taryba gali priimti priemones, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nurodytu [ES] 2 straipsnyje ir [EB] 5 straipsnyje. Vadovaujantis proporcingumo principu, nustatytu pastarajame straipsnyje, šis pagrindų sprendimas nereglamentuoja daugiau nei būtina šiam tikslui pasiekti.

(8) Sprendimams dėl Europos arešto orderio vykdymo turi būti taikoma pakankama kontrolė, o tai reiškia, kad valstybės narės, kurioje prašomas perduoti asmuo buvo areštuotas, teisminė institucija turi priimti sprendimą dėl jo (jos) perdavimo.

<...>

(10) Europos arešto orderio mechanizmas remiasi aukštu [dideliu] valstybių narių tarpusavio pasitikėjimu. Jo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių sunkiai [šturkščiai] ir nuolat pažeidinėja Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 1 dalyje [po pakeitimo tapusios ESS 2 straipsniu] išdėstytus principus, Tarybos nustatytus [o Europos Vadovų Taryba tuos pažeidimus konstatuoja] pagal minėtos sutarties 7 straipsnio 1 dalį [po pakeitimo tapusią ESS 7 straipsnio 2 dalimi], ir dėl to atsiranda jos 7 straipsnio 2 dalyje [po pakeitimo tapusioje ESS 7 straipsnio 3 dalimi] nurodytos pasekmės.

<...>

(12) Šis pagrindų sprendimas grindžiamas pagarba pagrindinėms teisėms ir principams, kurie pripažįstami [ES] 6 straipsnyje ir kurie atspindi <...> [C]hartijoje, ypač jos VI skyriuje. Jokia šio pagrindų sprendimo nuostata negali būti išaiškinta taip, lyg ji draustų atsisakyti perduoti asmenį, kurio areštui yra išduotas Europos orderis, kai yra objektyvių priežasčių manyti, kad minėtas arešto orderis yra išduotas, siekiant persekioti ar bausti asmenį dėl jo (jos) lyties, rasės, religijos, etninės kilmės, tautybės, kalbos, politinių įsitikinimų ar seksualinės orientacijos arba kad to asmens padėtis gali būti pažeista dėl bet kurios iš tų priežasčių.

<...>“

8 Šio pagrindų sprendimo 1 straipsnyje „Europos arešto orderio apibrėžimas ir įpareigojimas jį vykdyti“ numatyta:

„1. Europos arešto orderis yra teisminis sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [suimtų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo.

2. Valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis.

3. Šis pagrindų sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisinius principus, įtvirtintus [ES] 6 straipsnyje.“

9 Minėto pagrindų sprendimo 3, 4 ir 4a straipsniuose nurodyti Europos arešto orderio privalomojo ir neprivalomojo nevykdymo pagrindai.

10 Pagrindų sprendimo 2002/584 7 straipsnyje „Kreipimasis į centrinę instituciją“ numatyta:

„1. Kiekviena valstybė narė gali paskirti centrinę instituciją arba, jei taip numato jos teisinė sistema, kelias centrines institucijas, kurios padėtų kompetentingoms teisminėms institucijoms.

2. Valstybė narė, prireikus ir atsižvelgdama į savo vidaus teisminės sistemos sąrangos ypatybes, centrinę instituciją (institucijas) gali paskirti atsakingą už administracinį Europos arešto orderių perdavimą ir priėmimą bei už visą kitą su jais susijusį oficialų susirašinėjimą.

Valstybė narė, norėdama pasinaudoti pirmiau šiame straipsnyje minėtomis galimybėmis, Tarybos Generaliniam sekretariatui praneša informaciją, susijusią su paskirtąja centrine institucija ar institucijomis. Tokie nurodymai yra privalomi visoms išduodančiosios valstybės narės institucijoms.“

11 Pagrindų sprendimo 15 straipsnyje „Perdavimo sprendimas“ nustatyta:

„1. Vykdančioji teisminė institucija, laikydamosi šiame pamatiniame [pagrindų] sprendime nustatytu terminu ir sąlygų, nusprendžia, ar asmuo turi būti perduotas.

2. Jei vykdančioji teisminė institucija mano, kad išduodančiosios valstybės narės praneštos informacijos nepakanka sprendimui dėl perdavimo priimti, ji paprašo skubiai pateikti būtiną papildomą informaciją, ypač susijusią su 3–5 ir 8 straipsniais, ir, atsižvelgdama į tai, kad reikia laikytis 17 straipsnyje nustatytų terminų, gali nustatyti terminą, iki kurio ji turi gauti tokią informaciją.

<...>“

Airijos teisė

12 Pagrindų sprendimas 2002/584 į Airijos teisę buvo perkeltas *European Arrest Warrant Act 2003* (2003 m. Europos arešto orderio įstatymas).

13 2003 m. Europos arešto orderio įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Pagal šį įstatymą asmuo neturi būti perduotas, jeigu:

a) jo perdavimas būtų nesuderinamas su valstybės įsipareigojimais pagal:

- (i) [EŽTK] arba
- (ii) [EŽTK] protokolus;

(b) jo perdavimu būtų pažeista kuri nors Konstitucijos nuostata <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 2012 m. vasario 1 d., 2012 m. birželio 4 d. ir 2013 m. rugsėjo 26 d. Lenkijos teismai išdavė tris Europos arešto orderius (toliau – EAO) dėl suinteresuotojo asmens siekiant, kad jis būtų suimtas ir perduotas šiems teismams tam, kad būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, be kita ko, už neteisėtą prekybą narkotikais ir psichotropinėmis medžiagomis.

15 2017 m. gegužės 5 d. suinteresuotasis asmuo buvo sulaikytas Airijoje remiantis minėtais EAO ir pristatytas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui *High Court* (Aukštasis teismas, Airija). Jis informavo šį teismą, kad nesutinka būti perduotas Lenkijos teisminėms institucijoms; laukiant, kol bus priimtas sprendimas dėl jo perdavimo šioms institucijoms, jis buvo įkalintas.

16 Grįsdamas savo prieštaravimą dėl perdavimo suinteresuotasis asmuo tvirtina, be kita ko, kad dėl šio perdavimo grėstų realus akivaizdaus teisingumo neužtikrinimo pavojus, pažeidžiant EŽTK 6 straipsnį. Šiuo klausimu suinteresuotasis asmuo konkrečiai teigia, kad dėl neseniai Lenkijos Respublikoje pakeistų teisės aktų, reglamentuojančių teismų sistemą, iš jo atimama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą. Šie pakeitimai iš esmės kelia grėsmę Europos arešto orderį išdavusios institucijos ir tą arešto orderį vykdančios institucijos tarpusavio pasitikėjimo pagrindui, o tai sukelia abejonių dėl Europos arešto orderio mechanizmo veikimo.

17 Suinteresuotasis asmuo remiasi, be kita ko, 2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos pagrįstu pasiūlymu, pateiktu pagal Europos Sąjungos sutarties 7 straipsnio 1 dalį dėl teisinės valstybės principo Lenkijoje (COM (2017) 835 *final*) (toliau – pagrįstas pasiūlymas), ir jame minimais dokumentais.

- 18 Pagrįstame pasiūlyme Komisija pirmiausia išsamiai aprašo teisės aktų keitimo aplinkybes ir genezę, toliau nagrinėja dvi didelį susirūpinimą keliančius klausimus, t. y. tai, kad nėra nepriklausomos ir teisėtos konstitucinės peržiūros ir kad kyla pavojus, jog gali būti pažeistas bendrosios kompetencijos teismų nepriklausomumas, ir galiausiai prašo Europos Sąjungos Tarybos nutarti, kad kilo aiškus pavojus, jog Lenkijos Respublika gali šiurkščiai pažeisti ES sutarties 2 straipsnyje nurodytas vertybes, ir pateikti šiai valstybei narei atitinkamas rekomendacijas tais klausimais.
- 19 Pagrįstame pasiūlyme, be kita ko, perteikiamos Europos Tarybos komisijos „Demokratija per teisę“ išvados dėl padėties Lenkijos Respublikoje ir dėl neseniai šioje valstybėje narėje padarytų teisės aktų pakeitimų poveikio jos teismų sistemai.
- 20 Galiausiai pagrįstame pasiūlyme minimas didelis susirūpinimas, kurį šiuo klausimu iki pasiūlymo priėmimo išreiškė kai kurios tarptautinės ir Europos institucijos ir įstaigos, kaip antai Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas, Europos Vadovų Taryba, Europos Parlamentas, Europos teismų tarybų tinklas, o nacionaliniu lygmeniu – *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas, Lenkija), *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas, Lenkija), *Rzecznik Praw Obywatelskich* (Ombudsmenas, Lenkija), *Krajowa Rada Sądownictwa* (Nacionalinė teisėjų taryba) ir teisėjų bei advokatų asociacijos.
- 21 Remdamasis pagrįstame pasiūlyme pateikta informacija ir Europos Tarybos komisijos „Demokratija per teisę“ išvadamis dėl padėties Lenkijos Respublikoje ir neseniai padarytų teisės aktų pakeitimų poveikio šios valstybės narės teismų sistemai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas daro išvadą, kad dėl nuo 2015 m. Lenkijos Respublikoje padarytų teisės aktų pakeitimų, susijusių, be kita ko, su *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas), *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas), Nacionaline teisėjų taryba ir bendrosios kompetencijos teismų veiklos organizavimu ir Nacionalinės teisminių institucijų ir prokuratūros mokykla, toje valstybėje narėje pažeistas teisinės valstybės principas. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šią išvadą grindžia tuo, kad nustatyti ypač svarbiais laikytini pokyčiai, pavyzdžiui:
- Nacionalinei teisėjų tarybai suteikto konstitucinio vaidmens saugoti teismų nepriklausomumą pakeitimai ir Lenkijos vyriausybės įvykdyti neteisėti paskyrimai į *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas), taip pat jos atsisakymas skelbti tam tikrus sprendimus,
 - tai, kad nuo šiol Teisingumo ministras yra generalinis prokuroras, jis įgaliotas atlikti aktyvų vaidmenį traukiant atsakomybėn ir turi teisę pradėti drausmines procedūras teismų pirmininkams, o tai gali turėti atgrasomojo poveikio šiems pirmininkams ir atitinkamai įtaką teisingumo vykdymui,
 - tai, kad *Sąd Najwyższy* (Aukščiausiasis Teismas) paveiktas dėl numatyto privalomo išėjimo į pensiją ir būsimų paskyrimų, taip pat tai, kad naujai sudarytoje Nacionalinėje teisėjų taryboje daugiausia įtakos turės vadovaujantis politiniais kriterijais paskirti asmenys,
 - tai, kad labai sutrikdytas *Trybunał Konstytucyjny* (Konstitucinis Teismas) vientisumas ir veiksmingumas, nes nėra jokių garantijų, kad Lenkijos teisės aktai atitinka Lenkijos Konstituciją, o to savaime pakanka, kad būtų padarytas poveikis visai baudžiamojo teisingumo sistemai.
- 22 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad dėl to, jog Lenkijos Respublikos teismų sistemos „platūs ir nekontroliuojami“ įgaliojimai prieštarauja tiems, kurie įgyti teisinės valstybės principu grindžiamoje demokratinėje valstybėje, kyla realus savivalės pavojus nagrinėjant suinteresuotojo asmens bylą išduodančiojoje valstybėje narėje. Taigi perdavus suinteresuotąjį asmenį būtų pažeistos EŽTK 6 straipsnyje numatytos jo teisės, dėl to turėtų būti atsisakoma jį išduoti vadovaujantis Airijos teise ir Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalimi, siejama su šio pagrindų sprendimo 10 konstatuojamąja dalimi.

- 23 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad 2016 m. balandžio 5 d. Sprendime *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) Teisingumo Teismas konstatavo, kiek tai susiję su išdavimu, dėl kurio gali būti pažeistas EŽTK 3 straipsnis, kad, jeigu vykdančioji teisminė institucija nustato sisteminius ar bendrus išduodančiojoje valstybėje narėje užtikrinamos apsaugos trūkumus, ji turi konkrečiai ir tiksliai įvertinti, ar yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, kad suinteresuotasis asmuo toje valstybėje narėje patirs realų nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojų. Tame sprendime Teisingumo Teismas taip pat nustatė dviejų etapų procedūrą, kurios vykdančioji teisminė institucija turėtų laikytis tokiais aplinkybėmis. Ši institucija pirmiausia turėtų konstatuoti, kad egzistuoja sisteminiai ar bendri išduodančiojoje valstybėje narėje užtikrinamos apsaugos trūkumai, o tada šios valstybės narės teismo turėtų prašyti bet kokios papildomos informacijos, būtinos dėl suinteresuotojo asmens apsaugos.
- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar tuo atveju, kai vykdančioji teisminė institucija nustatė, kad išduodančioji valstybė narė pažeidė ESS 2 straipsnyje nurodytą bendrą teisinės valstybės vertybę ir kai šis sisteminis teisinės valstybės principo pažeidimas dėl savo pobūdžio yra esminis teisminės sistemos trūkumas, reikalavimas konkrečiai ir tiksliai įvertinti, laikantis 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru* C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), ar yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, jog gali būti pažeista EŽTK 6 straipsnyje suinteresuotajam asmeniui užtikrinama teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, dar taikomas, arba, ar tokiais aplinkybėmis galima lengvai nuspręsti, kad išduodančioji institucija niekada negalės suteikti jokios konkrečios garantijos, kad suinteresuotojo asmens byla bus išnagrinėta teisingai, turint omenyje sisteminį teisinės valstybės principo pažeidimą, todėl vykdančioji teisminė institucija negali būti įpareigota nustatyti, ar yra tokių motyvų.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *High Court* (Aukštasis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Neatsižvelgiant į Teisingumo Teismo išvadas 2016 m. balandžio 5 d. Sprendime *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), ar, kai nacionalinis teismas nustato, kad yra įtikinamų įrodymų, jog išduodančiojoje valstybėje narėje sąlygos nesuderinamos su pagrindine teise į teisingą bylos nagrinėjimą, nes pati teisingumo sistema išduodančiojoje valstybėje narėje nebeveikia pagal teisinės valstybės principą, vykdančioji teisminė institucija turi toliau konkrečiai ir tiksliai vertinti, ar suinteresuotajam asmeniui kils neteisingo bylos nagrinėjimo pavojus, nes jo byla bus nagrinėjama pagal teisinės valstybės principą nebeveikiančioje sistemoje?
2. Jei taikant nustatytą kriterijų reikia konkrečiai įvertinti, ar prašomam perduoti asmeniui kyla realus akivaizdaus teisingumo paneigimo pavojus, ir jei nacionalinis teismas nusprendė, kad sistemingai pažeidžiamas teisinės valstybės principas, ar nacionalinis teismas, kaip vykdančioji teisminė institucija, privalo kreiptis į išduodančiąją teisminę instituciją dėl papildomos informacijos pateikimo, kad galėtų įsitikinti, jog nėra pavojaus, kad suinteresuotojo asmens byla bus nagrinėjama neteisingai? Jei privalo, kokių garantijų turėtų reikalauti vykdančioji teisminė institucija, kad byla būtų nagrinėjama teisingai?“

Dėl skubos procedūros

- 26 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paprašė šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 107 straipsnyje numatytą prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 27 Grįsdamas šį prašymą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, be kita ko, aplinkybę, kad iš suinteresuotojo asmens šiuo metu atimta laisvė laukiant, kol bus priimtas sprendimas dėl to, ar jį perduoti Lenkijos valdžios institucijoms, o atsakymas į pateiktus klausimus turės lemiamos reikšmės priimant tokį sprendimą.

- 28 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, pirma, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas siekiant Pagrindų sprendimo 2002/584, patenkančio į SESV trečiosios dalies V antraštinės dalies, susijusios su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, nuostatų taikymo sritį, išaiškinimo. Todėl šis prašymas gali būti nagrinėjamas pagal prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 29 Antra, kiek tai susiję su skubos kriterijumi, vadovaujantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, svarbu atsižvelgti į tai, kad iš suinteresuotojo asmens šiuo metu atimta laisvė ir kad jo tolesnis laikymas laisvės atėmimo įstaigoje priklauso nuo pagrindinės bylos baigties. Be to, suinteresuotojo asmens padėtį reikia vertinti tuo metu, kai nagrinėjamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą (2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Zdziaszek*, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, 72 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 30 Nagrinėjamu atveju, pirma, neginčijama, kad tuo metu suinteresuotasis asmuo buvo suimtas. Antra, tai, ar šis asmuo bus toliau laikomas laisvės atėmimo įstaigoje, priklauso nuo pagrindinės bylos baigties, nes, kaip paaikškino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, suėmimas jam paskirtas siekiant vykdyti dėl jo išduotą nagrinėjamą Europos arešto orderį.
- 31 Šiomis aplinkybėmis, atsižvelgusi į teisėjo pranešėjo siūlymą ir susipažinusi su generalinio advokato nuomone, 2018 m. balandžio 12 d. Teisingumo Teismo pirmoji kolegija nusprendė tenkinti nacionalinio teismo prašymą ir nagrinėti bylą pagal sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.
- 32 Be to, ji nusprendė perduoti bylą Teisingumo Teismui, kad ji būtų paskirta didžiajai kolegijai.

Dėl prejudicinių klausimų

- 33 Visų pirma iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų ir pirmojo klausimo formuluotėje pateiktos nuorodos į 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimą *Aranyosi ir Căldăraru* (C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198) matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo klausimai pateikti dėl sąlygų, kuriomis vykdančioji teisminė institucija gali, remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalimi, atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį dėl to, kad kyla pavojus, jog perdavus prašomą išduoti asmenį išduodančiajai teisminei institucijai bus pažeista EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje (kaip matyti iš šio sprendimo 5 punkto, ji atitinka Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą) jam užtikrinama pagrindinė teisė į tai, kad bylą teisingai išnagrinėtų nepriklausomas teismas.
- 34 Taigi, reikia pripažinti, kad savo dviem klausimais, kuriuos būtina nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad tais atvejais, kai vykdančioji teisminė institucija, turinti nuspręsti, ar perduoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis siekiant patraukti jį baudžiamojon atsakomybėn, turi duomenų, kaip antai pateikiamų Komisijos pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį priimtame pagrįstame pasiūlyme, kuriais siekiama įrodyti, jog kyla realus pavojus, kad dėl sisteminių ar bendrų išduodančiosios valstybės narės teisminės institucijos nepriklausomumo trūkumų bus pažeista Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje užtikrinama pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, ji turi konkrečiai ir išsamiai patikrinti, ar yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, kad, suinteresuotąjį asmenį perdavus šiai valstybei, jam kils toks pavojus. Jeigu į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo prašo detalai nurodyti sąlygas, kurias turi atitikti toks patikrinimas.
- 35 Siekiant atsakyti į pateiktus klausimus, reikia priminti, kad Sąjungos teisė remiasi pamatine prielaida, pagal kurią kiekviena valstybė narė dalijasi su kitomis valstybėmis narėmis daugeliu bendrų vertybių, kuriomis pagrįsta Sąjunga, kaip patikslinta ESS 2 straipsnyje, ir pripažįsta, kad kitos valstybės narės su

ja dalijasi. Ši prielaida suponuoja ir pateisina valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą pripažįstant šias vertybes, taigi ir laikantis Sąjungos, kuri jas įgyvendina, teisės (2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 36 Valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo principas ir tarpusavio pripažinimo principas, kuris savo ruožtu pagrįstas šių valstybių abipusiu pasitikėjimu (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), Sąjungos teisėje yra ypač svarbūs, nes leidžia sukurti ir išlaikyti erdvę be vidaus sienų. Kalbant konkrečiau, tarpusavio pasitikėjimo principas, be kita ko, reikalauja, kad, kiek tai susiję su laisvės, saugumo ir teisingumo erdve, kiekviena valstybė manytų, jog, išskyrus atvejus, kai yra išimtinių aplinkybių, visos kitos valstybės narės paiso Sąjungos teisės ir ypač šioje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 26 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Taigi, kai įgyvendina Sąjungos teisę, valstybės narės, remiantis šia teise, gali turėti pareigą daryti prielaidą, kad kitos valstybės narės paiso pagrindinių teisių, todėl jos neturi galimybės ne tik reikalauti, kad kita valstybė narė užtikrintų didesnę nacionalinę pagrindinių teisių apsaugą už tą, kurią garantuoja Sąjunga teisė, bet ir, išskyrus išimtinis atvejus, patikrinti, ar ši kita valstybė narė konkrečiu atveju tikrai paisė Sąjungos garantuojamų pagrindinių teisių (2014 m. gruodžio 18 d. Nuomonės 2/13 (Sąjungos prisijungimas prie EŽTK), EU:C:2014:2454, 192 punktą).
- 38 Iš Pagrindų sprendimo 2002/584 6 konstatuojamosios dalies matyti, kad jame numatytas Europos arešto orderis baudžiamosios teisės srityje yra pirmoji konkreti priemonė, įgyvendinanti tarpusavio pripažinimo principą.
- 39 Konkrečiai iš Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 ir 2 dalių, taip pat iš jo 5 ir 7 konstatuojamųjų dalių išplaukia, jog šiuo pagrindų sprendimu siekiama remiantis 1957 m. gruodžio 13 d. Europos konvencija dėl ekstradicijos sukurtą daugiašalę ekstradicijos sistemą pakeisti tarpusavio pripažinimo principu pagrįsta nuteistų ar įtariamųjų asmenų perdavimo tarp teisminių institucijų sistema, siekiant vykdyti nuosprendžius arba šių asmenų persekiojimą (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 40 Taigi, Pagrindų sprendimu 2002/584 nustačius naują, paprastesnę ir veiksmingesnę nuteistų ar įtariamų pažeidus baudžiamąjį įstatymą asmenų perdavimo sistemą, siekiama palengvinti ir paspartinti teismų bendradarbiavimą ir taip norima prisidėti prie Sąjungos siekio tapti laisvės, saugumo ir teisingumo erdve remiantis tarp valstybių narių turinčiu egzistuoti dideliu tarpusavio pasitikėjimu (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Poltorak*, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Pagrindų sprendimo 2002/584 reglamentuojamoje srityje tarpusavio pripažinimo principas, kuris, kaip pirmiausia matyti iš šio pagrindų sprendimo 6 konstatuojamosios dalies, yra teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose „kertinis akmuo“, taikomas pagal šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalį, kurioje įtvirtinta taisyklė, jog valstybės narės vykdo Europos arešto orderį, remdamosi tarpusavio pripažinimo principu ir vadovaudamosi šio pagrindų sprendimo nuostatomis. Taigi vykdančiosios teisminės institucijos iš esmės gali atsisakyti vykdyti tokį orderį tik Pagrindų sprendime 2002/584 išsamiai išvardytais nevykdymo atvejais, o Europos arešto orderio vykdymas gali būti siejamas tik su kuria nors iš šio pagrindų sprendimo 5 straipsnyje išsamiai išvardytų sąlygų. Todėl Europos arešto orderio vykdymas yra principas, o atsisakymas jį vykdyti yra jo išimtis, kurią reikia aiškinti siaurai (2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 49 ir 50 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).
- 42 Taigi Pagrindų sprendime 2002/584 aiškiai nurodyti Europos arešto orderio privalomojo nevykdymo (3 straipsnis) ir neprivalomojo nevykdymo (4 ir 4a straipsniai) motyvai ir garantijos, kurias šiais konkrečiais atvejais turi suteikti išduodančioji valstybė narė (5 straipsnis) (žr. 2017 m. rugpjūčio 10 d. Sprendimo *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, 51 punktą).

- 43 Vis dėlto Teisingumo Teismas patvirtino, kad valstybių narių tarpusavio pripažinimo ir pasitikėjimo principų apribojimai gali būti nustatyti „išimtinėmis aplinkybėmis“ (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 82 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 44 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas pripažino, jei tenkinamos tam tikros sąlygos, vykdančiosios teisminės institucijos teisę nutraukti pagal Pagrindų sprendimą 2002/584 pradėtą perdavimo procedūrą, jeigu dėl tokio perdavimo kyla pavojus, kad su prašomu išduoti asmeniu bus elgiama neįmoniška ar žeminančiai, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 104 punktą.)
- 45 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas rėmėsi, pirma, šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 3 dalimi, kurioje numatyta, kad šis sprendimas nekeičia pareigos gerbti pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus, kaip antai įtvirtintus ESS 2 ir 6 straipsniuose, ir, antra, tuo, kad Chartijos 4 straipsnyje garantuojama teisė yra absoliuti (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 83 ir 85 punktus).
- 46 Nagrinėjamu atveju, remdamasis pagrįstu pasiūlymu ir jame nurodytais dokumentais, suinteresuotasis asmuo prieštaravo tam, kad būtų perduotas Lenkijos teisminėms institucijoms; jis, be kita ko, tvirtino, kad dėl tokio perdavimo kiltų realus akivaizdus teisingumo paneigimo pavojus dėl nepakankamo išduodančiosios valstybės narės teismų nepriklausomumo, kurį lėmė pastarojo laiko teisės aktų, reglamentuojančių šios valstybės narės teismų sistemą, pakeitimai.
- 47 Taigi visų pirma reikia patikrinti, ar – kaip ir realaus Chartijos 4 straipsnio pažeidimo pavojaus atveju – dėl kylančio realaus pavojaus, kad bus pažeista suinteresuotojo asmens pagrindinė teisė į tai, kad jo bylą išnagrinėtų nepriklausomas teismas, taigi ir jo pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, vykdančioji teisminė institucija gali išimtinio atveju atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalimi.
- 48 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad teismų nepriklausomumo reikalavimas yra pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pagrindas, o ši teisė ypač svarbi, nes yra visų teisių, kurias teisės subjektai turi pagal Sąjungos teisę, apsaugos ir valstybių narių bendrų vertybių, nurodytų ESS 2 straipsnyje, įskaitant teisinės valstybės principą, išsaugojimo garantas.
- 49 Iš tikrųjų Sąjunga yra teise grindžiama Sąjunga, kurioje teisės subjektai turi teisę teisme užginčyti bet kokio sprendimo ar bet kurio kito nacionalinės teisės akto, susijusio su jiems taikomu Sąjungos aktu, teisėtumą (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 50 Pagal ESS 19 straipsnį, kuriame detalizuota ESS 2 straipsnyje įtvirtinta teisinės valstybės vertybė, nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas turi garantuoti visapusišką Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir jos subjektams pagal šią teisę kylančią teisių teisminę apsaugą (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją; taip pat 2018 m. kovo 6 d. Sprendimo *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją)
- 51 Veiksmingos teisminės kontrolės, skirtos Sąjungos teisės laikymuisi užtikrinti, egzistavimas neatsiejamas nuo teisinės valstybės (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 52 Tuo remiantis darytina išvada, kad kiekviena valstybė narė turi užtikrinti, kad institucijos, priskirtos prie jos teisių gynimo priemonių Sąjungos teisei priklausančiose srityse sistemos, kaip „teismai“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę, atitiktų veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 53 Siekiant garantuoti šią apsaugą itin svarbu, kad šios institucijos išliktų nepriklausomos, kaip tai patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kurioje, be kitų su pagrindine teise į veiksmingą gynybą susijusių reikalavimų, numatytas reikalavimas užtikrinti teisę į tai, kad būtų išnagrinėtų „nepriklausomas“ teismas (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 41 punktą).
- 54 Nacionalinių teismų nepriklausomumas pirmiausia yra būtinas tam, kad tinkamai veiktų teismų bendradarbiavimo sistema, kurią įgyvendina SESV 267 straipsnyje numatytas kreipimosi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo mechanizmas, nes pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją šiuo mechanizmu gali naudotis tik Sąjungos teisę taikanti institucija, kuri, be kita ko, atitinka šį nepriklausomumo kriterijų (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 43 punktą).
- 55 Kadangi, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 40 punkte, Pagrindų sprendimu 2002/584 norima sukurti supaprastintą tiesioginio perdavimo tarp „teisminių institucijų“ sistemą siekiant užtikrinti laisvą teismo sprendimų baudžiamosiose bylose judėjimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, tokių institucijų nepriklausomumo išsaugojimas taip pat ypač svarbus įgyvendinant Europos arešto orderio mechanizmą.
- 56 Iš tikrųjų Pagrindų sprendimas 2002/584 grindžiamas principu, kad su Europos arešto orderiu susijusiems sprendimams galioja visos garantijos, taikomos teismo sprendimams, pavyzdžiui, kylančios iš pagrindinių teisių ir pagrindinių teisės principų, kaip numatyta šio pagrindų sprendimo 1 straipsnio 3 dalyje. Tai reiškia, kad ne tik sprendimą dėl Europos arešto orderio vykdymo, bet ir sprendimą dėl tokio orderio išdavimo turi priimti teisminė institucija, atitinkanti su veiksminga teismine apsauga susijusius reikalavimus, įskaitant nepriklausomumo garantiją, kad visa Pagrindų sprendime 2002/584 numatyta asmenų perdavimo tarp valstybių narių procedūra būtų vykdoma teismui prižiūrint (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimo *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, EU:C:2016:861, 37 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 57 Be to, reikia nurodyti, kad net tais atvejais, kai baudžiamojo persekiojimo, laisvės atėmimo bausmės, sprendimo dėl įkalinimo vykdymo procedūros ar baudžiamosios bylos nagrinėjimo iš esmės procesas nepatenka į Pagrindų sprendimo 2002/584 ir Sąjungos teisės taikymo sritį, valstybės narės vis tiek turi pareigą paisyti EŽTK arba jų nacionalinėje teisėje įtvirtintų pagrindinių teisių, įskaitant teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir iš jos išplaukiančias garantijas (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *F*, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 48 punktą).
- 58 Taigi didelis valstybių narių tarpusavio pasitikėjimas, kuriuo pagrįstas Europos arešto orderio mechanizmas, grindžiamas prielaida, kad kitų valstybių narių baudžiamąsias bylas nagrinėjantys teismai, kurie dėl įvykdyto Europos arešto orderio turės pradėti baudžiamojo persekiojimo, bausmės vykdymo ar sprendimo dėl įkalinimo vykdymo procedūras arba baudžiamosios bylos nagrinėjimo iš esmės procesą, atitinka veiksmingos teisminės apsaugos reikalavimus, prie kurių, be kita ko, priskiriami šių teismų nepriklausomumas ir nešališkumas.
- 59 Reikia konstatuoti, kad jeigu kyla realus pavojus, kad asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, perdavus išduodančiosios valstybės teisminei institucijai, bus pažeista jo pagrindinė teisė į tai, kad būtų išnagrinėtų nepriklausomas teismas, ir atitinkamai iš esmės pažeista jo pagrindinė teisė į teisingą bylos

nagrinėjimą, garantuojama pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą, vykdančioji teisminė institucija gali išimtinu atveju atsisakyti vykdyti šį Europos arešto orderį, remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalimi.

- 60 Taigi, kai, kaip pagrindinėje byloje, asmuo, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, prieštaraudamas dėl jo perdavimo išduodančiajai teisminei institucijai remiasi tuo, kad egzistuoja sisteminiai ar bent bendri trūkumai, kurie, kaip jis teigia, gali paveikti išduodančiosios valstybės narės teisminės valdžios nepriklausomumą ir pažeisti jo pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą esmę, vykdančioji teisminė institucija privalo įvertinti, ar kyla realus pavojus, kad bus pažeista ši suinteresuotojo asmens pagrindinė teisė, kai turi nuspręsti, ar jį perduoti šios valstybės narės institucijoms (pagal analogiją žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88 punktą).
- 61 Šiuo tikslu vykdančioji teisminė institucija, visų pirma remdamasi objektyviais, patikimais, tiksliais ir tinkamai atnaujintais duomenimis apie išduodančios valstybės narės teismų sistemos veikimą, turi (žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89 punktą) įvertinti, ar kyla realus pavojus, kad bus pažeista pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą dėl nepakankamo šios valstybės teismų nepriklausomumo šioje valstybėje narėje, siejamo su sistemineis ir bendrais trūkumais toje valstybėje. Informacija, pateikta pagrįstame pasiūlyme, kuri neseniai Komisija pateikė Tarybai pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį, yra ypač svarbus elementas atliekant šį vertinimą.
- 62 Toks vertinimas turi būti atliktas atsižvelgiant į Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje garantuojamą pagrindinių teisių apsaugos standartą (pagal analogiją žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198 88 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 63 Kalbant apie teismų nepriklausomumo reikalavimą, kuris yra šios teisės esmė, reikia priminti, kad šis reikalavimas neatsiejamas nuo užduoties priimti sprendimą ir apima du aspektus. Pirmasis, išorinis, aspektas suponuoja, kad atitinkama institucija savo funkcijas vykdo visiškai autonomiškai, jos nesaisto jokie hierarchijos ar pavaldumo ryšiai, ji negauna jokių nurodymų ar įpareigojimų, taigi yra apsaugota nuo išorinio poveikio ar spaudimo, kurie gali kelti grėsmę jos narių nepriklausomam sprendimų priėmimui ir turėti jiems įtakos (šiuo klausimu žr. 2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 44 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 64 Ši būtina laisvė tokių išorinių veiksnių atžvilgiu reikalauja tam tikrų garantijų, padedančių apsaugoti asmenis, kurie turi priimti sprendimą, kaip antai nepašalinamumo (žr. 2006 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 51 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Tokio dydžio atlyginimo, kuris atitiktų tų asmenų vykdomų svarbių įgaliojimų lygį, mokėjimas taip pat yra svarbi teismų nepriklausomumo garantija (2018 m. vasario 27 d. Sprendimo *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, 45 punktas).
- 65 Antrasis, vidinis, aspektas susijęs su nešališkumo sąvoka ir reikalauja vienodai atsiriboti nuo bylos šalių ir jų atitinkamų interesų, susijusių su nagrinėjamos bylos dalyku. Šis aspektas reikalauja objektyvumo ir jokio suinteresuotumo bylos baigtimi nebuvimo, išskyrus siekį, kad ginčas būtų išspręstas griežtai laikantis teisės normų (žr. 2006 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Wilson*, C-506/04, EU:C:2006:587, 52 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 66 Šios nepriklausomumo ir nešališkumo garantijos susijusios su reikalavimu, kad egzistotų taisyklės, be kita ko, dėl teismo sudėties formavimo, jo narių skyrimo, įgaliojimų trukmės ir nusišalinimo, nušalinimo ir atšaukimo atvejų, kad teisės subjektams nekiltų jokių pagrįstų abejonių dėl to, ar teismui nedaro įtakos išorės veiksniai, ir dėl jo neutralumo, kai susikerta interesai. Tam, kad sąlygą dėl atitinkamos institucijos nepriklausomumo būtų galima laikyti įvykdyta, jurisprudencijoje reikalaujama,

be kita ko, kad teisminės institucijos narių atšaukimo atvejai būtų aiškiai nustatyti įstatymų nuostatose (2014 m. spalio 9 d. Sprendimo *TDC*, C-222/13, EU:C:2014:2265, 32 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 67 Nepriklausomumo reikalavimas taip pat reiškia, kad asmenims, kuriems pavesta užduotis priimti sprendimus, taikoma drausminė tvarka užtikrina garantijas, reikalingas, kad būtų išvengta bet kokio tokios tvarkos naudojimo kaip teismo sprendimų turinio politinės kontrolės sistemos. Šiuo atžvilgiu priimtos taisyklės, kurios apibrėžia, be kita ko, drausminius pažeidimus sudarančias veikas ir konkrečiai taikomas sankcijas, numato nepriklausomos instancijos įsikišimą laikantis procedūros, visapusiškai garantuojančios Chartijos 47 ir 48 straipsniuose įtvirtintas teises, tarp jų ir teisę į gynybą, ir suteikia galimybę ginčyti teisme drausmės priežiūros institucijų sprendimus, yra garantijos, būtinos siekiant išsaugoti teisminės valdžios nepriklausomumą.
- 68 Jei, atsižvelgiant į šio sprendimo 62–67 punktus, vykdančioji teisminė institucija nustato, kad išduodančioje valstybėje narėje kyla realus pavojus, kad bus iš esmės pažeista teisė į teisingą bylos nagrinėjimą dėl sisteminių ar bendrų šios valstybės narės teisminės valdžios trūkumų, dėl kurių gali kilti grėsmė šios valstybės teismų nepriklausomumui, ji toliau turi konkrečiai ir tiksliai patikrinti, ar nagrinėjamu atveju yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, kad dėl prašomo išduoti asmens perdavimo išduodančiajai valstybei narei jam kils šis pavojus (pagal analogiją, kiek tai susiję su Chartijos 4 straipsniu, žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 92 ir 94 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).
- 69 Šis konkretus vertinimas taip pat turi būti atliekamas, kai, kaip nagrinėjamu atveju, pirma, dėl išduodančiosios valstybės narės Komisija pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį priėmė pagrįstą pasiūlymą, siekdama, kad Taryba nutartų, jog kilo aiškus pavojus, kad ši valstybė narė gali šurkščiai pažeisti ESS 2 straipsnyje nurodytas vertybes, kaip antai teisinės valstybės, dėl, be kita ko, pasikėsinimų į nacionalinių teismų nepriklausomumą, ir, antra, kai vykdančioji teisminė institucija, būtent remdamasi tokiu pasiūlymu, mano turinti duomenų, leidžiančių įrodyti, kad, kiek tai susiję su šiomis vertybėmis, tos valstybės narės teisminės valdžios lygmeniu yra sisteminių trūkumų.
- 70 Iš tikrųjų iš Pagrindų sprendimo 2002/584 10 konstatuojamosios dalies matyti, kad Europos arešto orderio mechanizmo įgyvendinimą galima sustabdyti tik tuo atveju, jei viena iš valstybių narių šurkščiai ir nuolat pažeidžia ESS 2 straipsnyje išdėstytus principus, o Europos Vadovų Taryba tai konstatuoja pagal ESS 7 straipsnio 2 dalį, ir dėl to atsiranda to paties straipsnio 3 dalyje nurodytos pasekmės.
- 71 Taigi iš pačios šios konstatuojamosios dalies formuluotės matyti, kad Europos Vadovų Taryba turi konstatuoti, kad išduodančioje valstybėje narėje pažeidžiami ESS 2 straipsnyje nustatyti principai, įskaitant teisinės valstybės, tam, kad šios valstybės narės atžvilgiu būtų sustabdytas Europos arešto orderio sistemos taikymas.
- 72 Vadinasi, tik tada kai, esant ESS 7 straipsnio 2 dalyje numatytiems sąlygoms, Europos Vadovų Taryba priima sprendimą, kuriame konstatuojama, kad išduodančioje valstybėje narėje šurkščiai ir nuolat pažeidžiami ESS 2 straipsnyje nurodyti teisinės valstybės principai, ir dėl to Taryba sustabdo Pagrindų sprendimo 2002/584 taikymą šios valstybės narės atžvilgiu, vykdančioji teisminė institucija yra įpareigota automatiškai atsisakyti vykdyti bet kokią šios valstybės narės išduotą Europos arešto orderį ir neturi atlikti jokio konkretaus vertinimo, ar kyla realus pavojus, kad bus pažeistos suinteresuotojo asmens pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą.
- 73 Kol tokio sprendimo Europos Vadovų Taryba nepriėmė, vykdančioji teisminė institucija, remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalimi, gali atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį, išduotą valstybės narės, dėl kurios pagal ES sutarties 7 straipsnio 1 dalį pateiktas pagrįstas pasiūlymas, tik išimtinėmis aplinkybėmis, kai konkrečiai ir išsamiai įvertinusi atitinkamą atvejį konstatuoja, kad yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, jog asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, perdavus

išduodančiajai teisminei institucijai, kyla realus pavojus, kad bus pažeista jo pagrindinė teisė į tai, kad byla išnagrinėtų nepriklausomas teismas, ir atitinkamai jo pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą.

- 74 Atlikdama tokį vertinimą vykdančioji teisminė institucija turi, be kita ko, išnagrinėti, kiek sisteminiai ar bendri trūkumai, susiję su išduodančiosios valstybės narės teismų nepriklausomumu, kuriuos patvirtina jos turimi duomenys, gali turėti įtakos šios valstybės teismams, kompetentingiems nagrinėti bylas, kurios bus iškeltos prašomam išduoti asmeniui.
- 75 Jeigu atlikus šį vertinimą paaiškėja, kad šie trūkumai gali daryti poveikį šiems teismams, vykdančioji teisminė institucija, atsižvelgdama į konkrečius suinteresuotojo asmens išreikštus nuogąstavimus ir informaciją, kurią jis galbūt pateikė, dar turi įvertinti, ar yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, jog kyla realus pavojus, kad bus pažeista to asmens pagrindinė teisė į tai, kad jo byla išnagrinėtų nepriklausomas teismas, taigi ir jo pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, atsižvelgiant į jo asmeninę situaciją ir pažeidimo, už kurį jis persekiojamas, pobūdį, taip pat faktines aplinkybes, kuriomis remiantis išduotas Europos arešto orderis.
- 76 Be to, remdamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 15 straipsnio 2 dalimi, vykdančioji teisminė institucija turi paprašyti išduodančiosios teisminės institucijos bet kokios papildomos informacijos, kuri, kaip ji mano, būtina siekiant įvertinti, ar kyla toks pavojus.
- 77 Vykstant tokiam vykdančiosios teisminės institucijos ir išduodančiosios teisminės institucijos dialogui, pastaroji gali, jei reikia, suteikti vykdančiajai teisminei institucijai bet kokios objektyvios informacijos apie tai, kad galėjo būti padaryta pakeitimų, susijusių su teismų nepriklausomumo garantijos apsaugos išduodančioje valstybėje narėje sąlygomis, dėl kurių šis pavojus suinteresuotajam asmeniui gali išnykti.
- 78 Tuo atveju, jeigu informacija, kurią išduodančioji teisminė institucija, prireikus prašiusi išduodančiosios valstybės narės centrinės institucijos arba vienos centrinių institucijų, kaip tai suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 7 straipsnį, pagalbos (šiuo klausimu žr. 2016 m. balandžio 5 d. Sprendimo *Aranyosi ir Căldăraru*, C-404/15 ir C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97 punktą), perdavė vykdančiajai teisminei institucijai, pastarajai neleidžia atmesti galimybes, kad kyla realus pavojus, jog bus pažeista suinteresuotojo asmens pagrindinė teisė į tai, kad jo byla išnagrinėtų nepriklausomas teismas, taigi ir jo pagrindinės teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, vykdančioji teisminė institucija turi atsisakyti vykdyti dėl šio asmens išduotą Europos arešto orderį.
- 79 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai vykdančioji teisminė institucija, turinti nuspręsti, ar perduoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, siekiant jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, turi duomenų, kaip antai pateiktų Komisijos pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį priimtame pagrįstame pasiūlyme, rodančių, jog kyla realus pavojus, kad dėl sisteminių ar bendrų išduodančiosios valstybės narės teisminės valdžios nepriklausomumo trūkumų bus pažeista Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje užtikrinama pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, ji konkrečiai ir tiksliai turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į to asmens asmeninę situaciją, pažeidimo, už kurį jis persekiojamas, pobūdį, faktines aplinkybes, kuriomis remiantis išduotas Europos arešto orderis, taip pat išduodančiosios valstybės narės pateiktą informaciją pagal šio pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalį, yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, jog, ši asmenį perdavus šiai valstybei, jam kils toks pavojus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 80 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos, iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR, 1 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad kai vykdančioji teisminė institucija, turinti nuspręsti, ar perduoti asmenį, dėl kurio išduotas Europos arešto orderis, siekiant jį patraukti baudžiamojon atsakomybėn, turi duomenų, kaip antai pateiktų Europos Komisijos pagal ESS 7 straipsnio 1 dalį priimtame pagrįstame pasiūlyme, rodančių, jog kyla realus pavojus, kad dėl sisteminių ar bendrų išduodančiosios valstybės narės teisminės valdžios nepriklausomumo trūkumų bus pažeista Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje užtikrinama pagrindinė teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, ji konkrečiai ir tiksliai turi patikrinti, ar, atsižvelgiant į to asmens asmeninę situaciją, pažeidimo, už kurį jis persekiojamas, pobūdį, faktines aplinkybes, kuriomis remiantis išduotas Europos arešto orderis, taip pat išduodančiosios valstybės narės pateiktą informaciją pagal šio pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalį, yra svarių ir neginčijamų motyvų manyti, jog, šį asmenį perdavus šiai valstybei, jam kils toks pavojus.

Parašai.